

Συνέδρια της Ελληνικής Επιστημονικής Ένωσης Τεχνολογιών Πληροφορίας & Επικοινωνιών στην Εκπαίδευση

Τόμ. 1 (2005)

3ο Συνέδριο Σύρου στις ΤΠΕ

«Geander – Γη και άνθρωπος» – Μια πύλη ανθρωπογεωγραφίας και διεπιστημονικής διδασκαλίας της γεωγραφίας

Ιωάννης Ρέντζος

Βιβλιογραφική αναφορά:

Ρέντζος Ι. (2024). «Geander – Γη και άνθρωπος» – Μια πύλη ανθρωπογεωγραφίας και διεπιστημονικής διδασκαλίας της γεωγραφίας. *Συνέδρια της Ελληνικής Επιστημονικής Ένωσης Τεχνολογιών Πληροφορίας & Επικοινωνιών στην Εκπαίδευση*, 1, 354–360. ανακτήθηκε από <https://eproceedings.epublishing.ekt.gr/index.php/cetpe/article/view/6266>

«GEANDER – ΓΗ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΟΣ» – ΜΙΑ ΠΥΛΗ ΑΝΘΡΩΠΟΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΤΗΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ

Ρέντζος Ιωάννης
Δρ. Γεωγραφίας – Πανεπιστήμιο Αιγαίου
iren@sa.aegean.gr

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στην ανακοίνωση αυτή παρουσιάζεται η πύλη ανθρωπογεωγραφίας «Geander – Γη και Άνθρωπος» που περιλαμβάνει υλικό διδασκαλίας και διδακτικής της ανθρωπογεωγραφίας σε ένα πλαίσιο διεπιστημονικότητας – διακλαδικότητας. Πρόκειται για μια βάση διδακτικού υλικού και μάλιστα προτάσεων στο χώρο της ανθρωπογεωγραφίας - γεωγραφίας του πολιτισμού. Η βάση αυτή χρησιμοποιήθηκε και αξιολογήθηκε στα πλαίσια της διδασκαλίας των μαθημάτων Ανθρωπογεωγραφίας, Διδακτικής των Κοινωνικών Επιστημών και Διδακτικής της Γεωγραφίας στο τμήμα Γεωγραφίας και στο τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας του Πανεπιστημίου του Αιγαίου, κατά τα τελευταία ακαδημαϊκά/σχολικά έτη. Απευθύνεται επίσης σε κάθε εκπαιδευτικό που ενδιαφέρεται για τη διδασκαλία της ανθρωπογεωγραφίας (και για τη διακλαδική-διεπιστημονική πρόταση) και αντιτάσσεται στην αυθαίρετη κατάργησή της από τον ανώτερο κύκλο της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ: *Ανθρωπογεωγραφία, διδακτική της γεωγραφίας, διεπιστημονικότητα*

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η πύλη και βάση δεδομένων «Geander - ΓΗ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΟΣ» (<http://www.geocities.com/irentzos>) αποτελεί ένα βοήθημα για τη διδασκαλία των μαθημάτων της Ανθρωπογεωγραφίας, της Διδακτικής της Γεωγραφίας, της Διδακτικής των Κοινωνικών Επιστημών, της Κοινωνικής Δημογραφίας και της Πληθυσμιακής γεωγραφίας που έχουν, κατά περιόδους, ανατεθεί στο συντάκτη της εισήγησης αυτής, στο Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και στο Τμήμα Γεωγραφίας, του Πανεπιστημίου του Αιγαίου, στην Πανεπιστημιακή Μονάδα της Μυτιλήνης.

Όπως αναφέρεται στη σελίδα «πληροφορίες» «στη βάση δεδομένων και το περιεχόμενό της είναι ευπρόσδεκτοι όλοι όσοι ενδιαφέρονται για το θεματολόγιό της. Ιδιαίτερα, καλούνται να εκφραστούν μέσω της ιστοσελίδας όσοι ενδιαφέρονται για τη διδασκαλία της γεωγραφίας/ανθρωπογεωγραφίας και την [αναβαθμισμένη επαναφορά] της, στο ελληνικό εκπαιδευτικό περιβάλλον». Αυτό αποτελεί, άλλωστε, πέρα από τη διάσταση «ΤΠΕ», και το λόγο για τον οποίο γίνεται και η παρουσίαση στο Συνέδριο.

Η πύλη και βάση δεδομένων «Geander - ΓΗ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΟΣ» αποτελεί τη δημοσιευμένη (μέσω διαδικτύου) και εμπλουτισμένη μορφή της βάσης «Γη και Άνθρωπος - Geander 3.0» της οποίας η ανάπτυξη είχε γίνει με το λογισμικό Multiterm '95 της Trados GmbH και αποτελούσε και αυτή εργαλείο γεωγραφικής τεκμηρίωσης και όργανο διδασκαλίας, όπως παρουσιάστηκε στο 2ο Πανελλήνιο Συνέδριο των Εκπαιδευτικών για τις ΤΠΕ (βλ. Ρέντζος, 2003). Εξάλλου και η αδημοσίευτη βάση «Γη και Άνθρωπος - Geander 3.0» που αναπτύχθηκε με το Multiterm '95 αποτελούσε συνέχεια της σελίδας «Γη και Άνθρωπος» που ο υπογράφων κρατούσε στο περιοδικό *Φυσικός Κόσμος* της Ένωσης Ελλήνων Φυσικών, κατά την περίοδο 1976-1980, με σημειώματα ανθρωπογεωγραφίας και/ως διδακτικές προτάσεις.

Μια παρένθεση: Η λέξη Geander διαβάζεται Ge-ander, όπως οι λέξεις Neander (Νεάνδρος) και meander (μαϊανδρός). Η λέξη Neander, υπενθυμίζουμε, έχει προέλθει από το όνομα του γερμανού ελληνολάτρη Neumann (γνωστού από το Neanderthal ή, στα σύγχρονα γερμανικά, Neandertal, κοντά στην πόλη Ντίσελντορφ) με μετάφραση που έδωσε το ελληνικό όνομα Νεάνδρος και επακόλουθη μεταγραφή στα λατινικά. Η λέξη Geander παραπέμπει, προφανώς, στην τεχνητή ελληνική λέξη «γαϊάνδρος» που θα σήμαινε «άνθρωπος της γης» (όχι απλά «άνδρας της γης») θυμίζοντας το «γη και άνθρωπος» του ελληνικού τίτλου της βάσης. Η λέξη Geander μας επέτρεψε να κατασκευάσουμε και τη ρουμπρίκα «Επίσκεψη στο Geanderthal».

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Η πρώτη σελίδα (υποδοχής) της πύλης-βάσης ανθρωπογεωγραφικών διδακτικών δεδομένων «Geander - ΓΗ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΟΣ», που εμφανίζεται στην εικόνα 1, επιτρέπει στον επισκέπτη μια πρώτη καθοδήγηση. Η ζωγραφιά προέρχεται από έργο του Εγγονόπουλου. Εκτός από την πινακίδα «Επίσκεψη στο Geanderthal», που θα εξηγήσουμε αμέσως πιο κάτω, οι άλλες πινακίδες (Επικοινωνία, Αναζητήσεις, Επιλογές, Νέες Σελίδες) έχουν προφανές περιεχόμενο. Μόνο οι πινακίδες «Επίσκεψη στο Geanderthal» και «Νέες Σελίδες» αποτελούν ενεργά links ενώ οι υπόλοιπες αποτελούν επιγραφές των links που βρίσκονται κάτω από αυτές. Οι «Νέες Σελίδες» παραπέμπουν σε πρόσφατες εισαγωγές δεδομένων.

Εικ. 1. Η πρώτη σελίδα (υποδοχής) της πύλης-βάσης ανθρωπογεωγραφικών διδακτικών δεδομένων «Geander - ΓΗ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΟΣ»

Το υλικό που εισάγεται στη διαδικτυακή μας βάση εντάσσεται για την αναζήτηση τόσο στην κατηγορία «Είδος των θεμάτων» όσο και στην κατηγορία «Περιεχόμενο των θεμάτων» που βλέπουμε κάτω από την πινακίδα «Αναζητήσεις» της πρώτης σελίδας. Ωστόσο, παρά τη μέριμνα για ταξινόμηση κατά κεφάλαια και ομοιόμορφα αντικείμενα, η πολυετής χρήση και συμπλήρωση της βάσης έχει δημιουργήσει χρονολογικά «στρώματα» περιεχομένων που δεν ανταποκρίνονται πια στην αρχική αυτή διαίρεση. Για το λόγο αυτό θεωρούμε σκόπιμο, αντί να παρουσιάσουμε αυτές τις δύο ρουμπρίκες της ύλης να κάνουμε μια «Επίσκεψη στο Geanderthal» (εικ. 2) διαβάζοντας μερικούς τίτλους, διατυπωμένους σαν δημοσιογραφικές ερωτήσεις, οι οποίοι παραπέμπουν σε διάφορα θέματα.

Εικ. 2. Απόσπασμα της σελίδας «Επίσκεψη στο Geanderthal» που επιτρέπει με στίξη (click) τη μετάβαση σε 50 από τα θέματα της βάσης

Από τους 50 τίτλους που έχουμε περιλάβει στην «Επίσκεψη στο Geanderthal» παρουσιάζουμε, για λόγους οικονομίας, περίπου τους μισούς:

- Γνωρίζετε ότι ο Τσέχωφ ήταν και ανθρωπογεωγράφος;
- Ο *Κάντιμαν* μας διδάσκει γεωγραφία του Σικάγου;
- Πόσο ανθρωπογεωγραφική είναι *Η πόλη* της Αναγνωστάκη;
- Υπάρχουν ασκήσεις και στην Ανθρωπογεωγραφία;
- Τι συμφέροντα κρύβουν οι διαφημίσεις των δημοσίων έργων;
- Υπάρχει στην πραγματικότητα «Ευρωσία»;
- Ποια είναι η πιο γνωστή διαμάχη εκτροπής ποταμού;
- Είναι η Νέα Υόρκη η σπουδαιότερη ανθρωπογεωγραφική οντότητα;
- Τι σχέση έχει η Ικαρία με την «Νήσο των Θησαυρών»;
- Υπάρχει στην αίθουσα γεωπολιτική των θρανίων;
- Τα κορίτσια καταλαβαίνουν λιγότερα από χάρτες;
- Ποιος ζωγράφος έχει για «μοντέλα» του χάρτες και σημαίες;
- Είναι σχολική ιδεολογία η «οικολογία»;
- Σε ποια λίμνη βούλιαξε η Χιροσίμα;
- Τι χρώματα έχει η «Μαύρη Μαγεία»;
- Πόσα διεθνή συνέδρια Γεωγραφίας έχουν γίνει;
- Θα διδάσκεται η Δημογραφία στη Β' Λυκείου;
- Ποια είναι η ομορφότερη βρύση στη Λέσβο;
- Έχουν ιδεολογία οι χάρτες;
- Ποιο τραγούδι «θυμίζει» πως γεωγραφία σημαίνει εξουσία;
- Τι γεωπολιτική αξία έχει η ονοματοθεσία οδών και πλατειών;
- Γιατί οι κακές ταινίες διδάσκουν καλή γεωγραφία των πόλεων;
- Σε ποιο θεατρικό έργο «πρωταγωνιστεί» μια χωρική μονάδα;

Παρόμοιος πίνακας συγκεντρωμένων θεμάτων υπάρχει και σε άλλη θέση με μερικά μικρότερα «γεωσημειώματα» –παρουσιάζονται μερικοί τίτλοι στην εικ. 3– με τον επεξηγηματικό υπότιτλο «Πλουτίζοντας τη γεωγραφική διδακτική κουλτούρα»:

Εικ. 3. Από τη σελίδα «Γεωσημειώματα»

ΜΕΡΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΕΛΙΔΕΣ

Από το θεματολόγιο στο οποίο παραπέμπουν οι προηγούμενοι πίνακες ελπίζουμε να γίνεται, σε κάποιο βαθμό, φανερό τόσο 1) η διδακτική όσο και 2) η διακλαδική-διεπιστημονική προσέγγιση της ανθρωπογεωγραφίας που κάνουμε διαμέσου του Geander. Ως προς την πτυχή της διδακτικής εννοούμε κυρίως μια ανανεωμένη ματιά στο περιεχόμενο της ανθρωπογεωγραφίας (πράγμα που συνεπάγεται και νέες μεθόδους). Εξάλλου η πολιτισμική και γεωπολιτική προσέγγιση του περιεχομένου που προτείνουμε εισάγουν άμεσα και τη διακλαδική-διεπιστημονική πτυχή του μαθήματος. Λέξεις-κλειδιά τέτοιες όπως *ταινία, ιδεολογία, Χιροσίμα, Ευρωσία, Τσέχωφ, Horrer, Βερν*, κ.λπ. βρίσκονται στην κατεύθυνση μιας ανθρωπογεωγραφίας - γεωγραφίας του πολιτισμού ανάλογης μεν με εκείνη που διδασκόταν ήδη από τη δεκαετία του '50 μέχρι της αρχές της δεκαετίας του '80 (Βότσης, 1975), αλλά ενημερωμένης με τα στοιχεία περιεχομένου και μεθόδων που προέκυψαν στο μεταξύ, από σχετικές έρευνες στον ελληνικό και διεθνή χώρο.

Μια ιδιαίτερη πλευρά της διακλαδικότητας που προβάλλεται στον Geander είναι η προσπέλαση της λογοτεχνικής-καλλιτεχνικής δημιουργίας και η αναζήτηση μέσω αυτής μερικών «γεωγραφιών», δηλαδή περιγραφών, αφηγήσεων και καταθέσεων ξεχωριστής ανθρωπογεωγραφικής εμπειρίας. Ουσιαστικά τίθεται το ερώτημα εάν και σε τι μπορεί να ωφεληθεί η γεωγραφική διδασκαλία από την τέχνη. Και βέβαια εκφράζεται η απορία αν μπορεί να βελτιωθεί και η θέση μας απέναντι στη τέχνη, μέσα από αυτή την προσέγγισή της με τη γεωγραφία και τη διδασκαλία της. Πιο κάτω υπάρχουν μερικές προτάσεις –παρουσιάζονται μερικοί τίτλοι– για το διάλογο της σχολικής γεωγραφίας με την τέχνη.

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

Η ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΠΟΛΗ ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΗΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ

TOKYO STORY

Η ΓΥΜΝΗ ΠΟΛΗ

ΤΟ ΚΕΦΑΛΟΒΡΥΣΟ (THE FOUNTAINHEAD)

ΤΟ ΠΛΗΘΟΣ (THE CROWD)

ΔΙΠΛΗ ΠΑΓΙΔΑ

Ο ΠΟΔΗΛΑΤΗΣ ΤΟΥ ΠΕΚΙΝΟΥ

Εικ. 4. Από τη σελίδα «Ο ΧΩΡΟΣ ΤΟΥ MAGRITTE - Ο Μαγκρίτ μας μαθαίνει να διδάσκουμε γεωγραφία»

ΘΕΑΤΡΟ

ΑΝΘΡΩΠΟΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ ΕΞΩΣΚΗΝΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ
ΓΙΑ ΤΗΝ "ΠΟΛΗ" ΤΗΣ ΛΟΥΛΑΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΑΚΗ
Η ΑΥΛΗ ΤΩΝ ΘΑΥΜΑΤΩΝ
Ο ΒΥΣΣΙΝΟΚΗΠΟΣ ΤΟΥ ΤΣΕΧΩΦ

ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ

Ο ΧΩΡΟΣ ΤΟΥ MAGRITTE
Ο ΖΩΓΡΑΦΟΣ JASPER JOHNS
Ο ΖΩΓΡΑΦΟΣ EDWARD HOPPER
ΟΙ ΝΟΗΤΙΚΟΙ ΧΑΡΤΕΣ ΤΟΥ STEINBERG

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

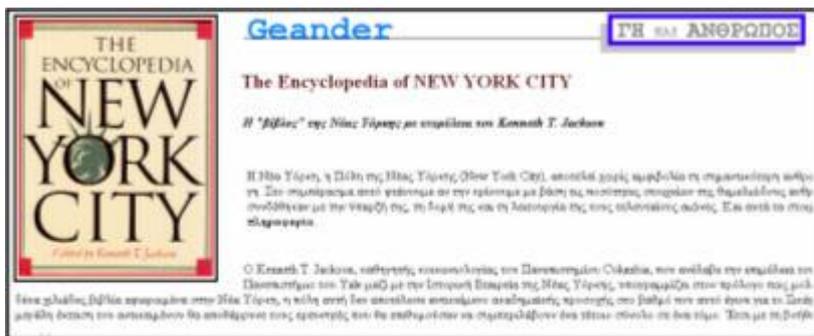
ΤΑ ΣΤΑΦΥΛΙΑ ΤΗΣ ΟΡΓΗΣ ΤΟΥ ΤΖΟΝ ΣΤΑΪΝΜΠΕΚ, ΕΝΑ ΑΛΦΑΒΗΤΑΡΙ
ΑΝΘΡΩΠΟΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΑΝΘΡΩΠΟΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΤΟΥ ΙΟΥΛΙΟΥ
ΒΕΡΝ

Είναι ενδιαφέρον να υπενθυμίσουμε εδώ ότι η σχέση της τέχνης με τη γεωγραφία που προτείνει η πύλη –όταν μάλιστα πρόκειται για την πολιτισμική προσέγγιση του γνωστικού περιεχόμενου του κλάδου– γίνεται τα τελευταία χρόνια, στη βιβλιογραφία, όλο και πιο ζωντανή. Ο κινηματογράφος, που θεωρείται το καλλιτεχνικό *alter ego* του γεωγραφικού κλάδου και μάλιστα της αστικής (πολεογραφικής) γεωγραφίας, αποτελεί απαραίτητο εργαλείο εμβάθυνσης (Anderson and Gale, σελ. 182-191· da Costa, σελ. 191-201· Ferras, σελ. 117). Ανάλογα πράγματα συμβαίνουν και με τη ζωγραφική που, άλλωστε, και αυτή αναπαριστά το χώρο (Jackson, σελ. 35· Mitchell, σελ. 85-88). Αλλά και η δύναμη του λόγου των μεγάλων συγγραφέων αποτελεί στοιχείο που μπορεί να μπολιάσει τη σύγχρονη γεωγραφική διδασκαλία (Slater, σελ. 142-158).

Σε γενική θεώρηση, όπως παρατηρούμε στη σελίδα «Είδος των θεμάτων», το περιεχόμενο της βάσης είναι επιμερισμένο στα εξής θέματα:

Άρθρα - μελέτες
Βιβλιοπαρουσίαση
Παρουσίαση ταινίας
Παρουσίαση σχολικού βιβλίου
Εργασία φοιτητή/φοιτήτριας
Εργασία διδακτικής Ανθρωπογεωγραφίας
Εργασία διδακτικής Κοινωνικών Επιστημών
Σημειώσεις παραδόσεων
Ασκήσεις Ανθρωπογεωγραφίας
Πρόγραμμα παραδόσεων

Εικ. 5. Παράδειγμα βιβλιοπαρουσίασης από τη σελίδα των βιβλιοπαρουσιάσεων (απόσπασμα από τετρασέλιδο δημοσίευμα)

Μερικά από τα θέματα στη σελίδα «Άρθρα – μελέτες» είναι:

- Η ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ ΣΤΗΝ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΚΑΙ ΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ: ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΑ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΣ
- ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ: ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΣΤΗΝ ΑΝΘΡΩΠΟΓΕΩΓΡΑΦΙΑ
- Η ΣΧΟΛΙΚΗ ΠΟΛΗ: ΑΠΟ ΨΙΘΥΡΙΣΤΗ ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ ΣΕ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
- Ο ΕΦΗΒΟΣ ΚΑΙ Ο ΧΑΡΤΗΣ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΤΟΥ: ΜΙΑ ΕΡΕΥΝΑ ΣΤΗΝ ΠΡΕΒΕΖΑ
- Ο ΧΑΡΤΗΣ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ: ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΥΠΟΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

Τελειώνουμε δίνοντας επίσης μερικά από τα θέματα των «εργασιών διδακτικής ανθρωπογεωγραφίας» (επιλογή από 100 περίπου εργασίες διδακτικής) που πραγματοποίησαν φοιτητές και φοιτήτριες:

- ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ: ΣΥΛΛΟΓΗ ΕΙΔΗΣΕΩΝ ΑΠΟ ΤΟ ΖΑΪΡ - ΚΟΓΚΟ
- ΘΕΜΑΤΙΚΟΙ ΧΑΡΤΕΣ ΤΗΣ ΝΗΣΟΥ ΛΕΣΒΟΥ: ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΕΝΟΣ ΤΟΠΙΚΟΥ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΥ
- ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΛΗΨΗ ΤΟΥ ΤΟΠΙΟΥ: ΣΧΕΔΙΟ ΕΝΟΣ ΩΡΙΑΙΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ
- ΕΓΝΑΤΙΑ ΟΔΟΣ: ΜΙΑ ΓΕΩΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ
- ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΗΜΕΝΕΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ: Η ΣΤΗΛΗ "ΥΔΡΟΓΕΙΟΣ" ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ "ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ"
- ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΤΟΠΙΟΥ ΚΑΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ
- Η ΑΝΘΡΩΠΟΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ ΝΗΣΙΩΤΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ ΚΑΙ Η ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ
- ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΜΙΑΣ ΠΕΝΘΗΜΕΡΗΣ ΕΚΔΡΟΜΗΣ ΣΤΗ ΣΑΝΤΟΡΙΝΗ: ΤΙ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΑΝΑΜΕΝΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ;
- ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ: ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΟΡΙΣΜΩΝ ΠΟΥ ΕΔΩΣΑΝ ΠΡΩΤΟΕΤΕΙΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ
- ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΑΠΟΣΤΑΣΙΟΛΟΓΙΟΥ ΝΗΣΟΥ ΛΕΣΒΟΥ
- ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΑΝΑΠΛΑΣΗΣ ΔΟΜΗΜΕΝΟΥ ΧΩΡΟΥ
- ΣΥΝΕΙΡΜΟΙ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ ΟΡΩΝ ΤΗΣ ΚΟΙΝΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
- ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΣΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΩΝ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ ΤΗΣ ΠΕΜΠΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ
- ΥΛΙΚΟ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ ΤΩΝ ΣΥΝΟΡΩΝ

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Από τη γενική παρουσίαση που κάναμε και από τα θεματολόγια στα οποία παραπέμπουν οι προηγούμενοι πίνακες ελπίζουμε να γίνεται φανερή η προσέγγιση της γεωγραφίας/ανθρωπογεωγραφίας που προτείνεται με την πύλη ανθρωπογεωγραφίας «Geander – Γη και Άνθρωπος».

Λόγω της ιδιότητας του συγγραφέως του παρόντος, που συμβαίνει, δηλαδή, να είναι και ο κύριος συνεργάτης της πύλης, απέχουμε από το να προβούμε εμείς οι ίδιοι σε μια οποιαδήποτε αξιολογική κρίση της πύλης. Η πύλη πάντως αξιολογείται σε τακτικά διαστήματα από τους χρήστες της, που είναι κυρίως οι φοιτητές/φοιτήτριες που παραπέμπονται σε αυτή για σχετικές εργασίες (π.χ. URL1). Αλλά και πάλι η δική τους κρίση υπόκειται σε προφανείς δεσμεύσεις. Ωστόσο, πολυάριθμα θέματα της πύλης εντάσσονται σε άλλες πύλες/ιστοσελίδες (π.χ. URL2), πράγμα που αποτελεί μια έμμεση θετική αξιολόγηση της πύλης αυτής.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Βότσης, Π., Στοιχεία ανθρωπογεωγραφίας, [Για την Ε' τάξη του γυμνασίου], Σχολή Μαρούδα, 1975
2. Ρέντζος, Ι., «Το λογισμικό *Multiterm '95* της *Trados GmbH* ως εργαλείο γεωγραφικής τεκμηρίωσης και όργανο διδασκαλίας: Η ανάπτυξη της βάσης "Γη και Άνθρωπος" - Geander 3.0» Πρακτικά εισηγήσεων, 2^ο Πανελλήνιο Συνέδριο των Εκπαιδευτικών για τις ΤΠΕ, Σύρος Μάιος, 2003. τόμος Α', σελ. 64-69.
3. Anderson, K. and Gale, F., *Cultural Geographies*, Longman, 1999.
4. da Costa, M.H.B.V., «Cinematic Cities – Researching Films as Geographical Texts», στο Alison Blunt et al. [Ed.], *Cultural Geography in Practice*, Arnold/Oxford, 2003.
5. Ferras, R., *Ville paraître, être à part*, Reclus, 1990.
6. http://www.geocities.com/irentzos/ask_aks.html
7. <http://www.maplibrary.gr/rentzos/01.htm>
8. Jackson, P., *Maps of Meaning*, Routledge, 1989.
9. Mitchell, D., *Cultural Geography*, Blackwell, 2001.
10. Slater, C. L., «John Steinbeck's *The Grapes of Wrath* as a Primer for Cultural Geography», στο Pockock, D.C.D. (Ed), *Humanistic Geography and Literature*, Croom Helm London, 1981.